

D ů v o d y:

Rekursní soud právem zamítl návrh Karoliny P-ové na výmaz poznámky zákazu zcizení a zavazení jejího spoluvlastnického podílu na domě čís. 780, protože pouhá žádost Karoliny P-ové a jejich dětí Rudolfa P-a a Terezie S-ové k tomu nestačila. Jak Nejvyšší soud vyslovil v rozhodnutí ze dne 31. ledna 1929, R I 1018/28, čís. sb. 8667, vydaném v této knihovní věci, není vyloučeno, že výmazem poznámky mohlo by se býti dotknuto práv ostatních spoluvlastníků, která jsou rubem závazku Karoliny P-ové. Knihovnímu soudu nepřisluší rozhodovati o tom, zda ostatní spoluvlastníci takových práv nabyli a zda výmazem poznámky zákazu zcizení a zavazení práva jejich proto skutečně jsou dotčena. Stačí pouhá možnost toho, by bez jich svolení nemohla býti ona poznámka vymazána. Ježto knihovní žádost, na jejímž základě knihovní soud výmaz poznámky povolil, neprokazuje svolení spoluvlastníků, rekursní soud právem nepokládal ji za listinu prokazující potřebné svolení k výmazu ve smyslu § 52 knih. zák. K výmazu této poznámky bylo takové listiny potřeba, poněvadž nešlo jen o opravu omylného zápisu ve smyslu § 104 knih. zák. K vývodům dovolacího rekursu budiž ještě podotknuto: Není třeba řešiti otázku, zda testamentární omezení mohou býti vymazána na základě výmazných prohlášení pozůstalostním soudem schválených nebo na základě usnesení pozůstalostního soudu, jímž se vyslovuje zánik substitučního omezení, pokud se týče testamentárního zákazu zcizení a zatížení. Dovolací rekurentka nežádala ani původně o vydání usnesení pozůstalostního soudu o zániku jejího omezení u tohoto soudu neb o schválení výmazného prohlášení, nýbrž požádala u pozůstalostního soudu přímo o výmaz poznámek zákazu zcizení a zatížení. K povolení tohoto výmazu nebyl pozůstalostní soud příslušný a proto dovolací rekurentka, nemajíc prohlášení způsobilého k výmazu, mohla by se domoci výmazu jen sporem proti těm, kdož, nemajíce podle jejího mínění právo brániti se výmazu, odpírají jí vydati výmazné prohlášení. K tomu cíli nesloužila by ovšem žaloba o pouhé určení, nýbrž o svolení k výmazu z důvodu, že žalovaní spoluvlastníci nenabyli práva, které si osobují. Otázku, zda se další vklady na obtíženě nemovitosti přičíi poznamenanému zákazu, posuzuje sice knihovní soud, ale o to nejde, protože nejde o takový další vklad, kterému by zákaz bránil.

Čís. 9424.

Pro nárok na náhradu škody proti státnímu úředníku, již způsobil, dopustiv se při výkonu služby trestného činu, jest přípustným pořad práva.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1929, R I 914/29.)

Žalobce, jeda na kole, zachytil za drát, natažený přes ulici při opravě telegrafního vedení a poranil se. Žalobu o náhradu škody proti Karlu Sch-ovi, jenž dohlížel na opravu telegrafu, p r o c e s n í s o u d p r v é

stolice k námitce nepřipustnosti pořadu práva odmítl, rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. Důvody: Prvý soud vyhověl námitce nedostávající se pasivní legitimace, pokud se týče nepřipustnosti pořadu práva, vycházejí z názoru, že jde o náhradní nárok ze škody způsobené porušením úřední povinnosti státního úředníka, jež uplatnění pořadem práva zakazuje dosud platný dv. dekret ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s. S názorem tímto nelze souhlasiti, neboť citovaný dvorský dekret jest vykládati tak, že jest vyloučen pořad práva při žalobách, jimiž se domáhá poškozený náhrady za škodu, která mu byla způsobena státním úředníkem při výkonu úředním. Má tedy ustanovení toto na zřeteli jen výkony úřední. O takový úřední výkon však v souzeném případě nejde. Především nelze žalovanému přiznati vlastnost státního úředníka ve smyslu shora citovaného dekretu. Podle přípisu telegrafního stavebního úřadu jest žalovaný montérem, ovšem státním zaměstnancem, a provádí práce na rozkaz telegrafního stavebního úřadu. Nelze přehlédnouti, že žalovaný jest montérem, což se nerosnovává s pojmem státního úředníka. Uváží-li se, že dvorský dekret shora citovaný pochází z roku 1806, kdy zařízení telegrafu a pod. nebylo vůbec známo, podává se závěr, že uplatnění nároků náhradních proti montéru jest přípustno pořadem práva. Škoda v žalobě uvedená způsobena byla dle žalobcova tvrzení neopatrným zacházením s telegrafním drátem a opomenutím zajišťovacích opatření. Nelze proto ani říci, že jde o škodu způsobenou úředním výkonem státního úředníka.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jest řešiti otázku, zda lze použití předpisů dvorského dekretu ze dne 14. března 1806, čís. 758 sb. z. s. Tento dekret praví 1. že státní úředníci pro svá úřední jednání nemohou býti nikdy poháněni před civilní soudy, a 2. že se tudíž civilní soudce má z moci úřední držeti v hranicích své pravomoci a proto ihned odmítnouti žaloby, které jsou podány na státní úředníky pro jich úřední jednání. By mohlo býti použito tohoto dekretu, musí býti prokázáno, že žalovaný jest státním úředníkem, a že jest žalován pro své úřední jednání. Není dosud spolehlivě zjištěno, že žalovaný jest státním úředníkem po rozumu zmíněného dekretu. V žalobě jest označen jako telegrafní dozorce, v dopisu telegrafního stavebního úřadu jako státní zaměstnanec konající práce na rozkaz tohoto úřadu. Ježto však československá pošta jest podle § 1 vládního nařízení ze dne 25. září 1924, čís. 206 sb. z. a n. zařazena mezi podniky spravované podle zásad obchodního hospodaření, bylo by vzhledem k § 5 po případě 24 téhož nařízení ještě blíže osvětliti postavení žalovaného u poštovní správy, kdyby nebylo lze se obejít bez zjištění, že žalovaný jest státním úředníkem. Ale i bez tohoto objasnění lze věc rozhodnouti. I kdyby se mělo za to, že žalovaného jest zařaditi mezi státní úředníky po rozumu onoho dvorského dekretu, není tu druhé podmínky pro jeho použití. Žalobce nežaluje z důvodu, že žalovaný vyvíjel určitou úřední

činnost anebo že obstarával určitou práci vlády určitým způsobem (srv. Pražák: »Spory o příslušnost«, I. díl str. 153), nýbrž, jak z posledního odstavce bodu I. žaloby patrně, z důvodu, že se žalovaný dopustil při výkonu své služby trestného činu podle § 431 tr. zák. Spáchání trestného činu není, jak již v rozhodnutí čís. 7159 sb. n. s. dovozeno, úředním jednáním podle řečeného dvorského dekretu, jehož ustanoveními neměly býti kryty trestné činy úředníkovy (srv. Ehrenzweig »Systém rak. obč. práva«, § 408 bod I. odst. 3 b). K vůli úplnosti se podotýká, že pro otázku přípustnosti pořadu práva jest rozhodné to, oč žaloba jest dle žalobcova tvrzení opřena, t. j. o trestný čin. Právem proto zamítl rekursní soud námitku nepřípustnosti pořadu práva.

Čís. 9425.

I v řízení o námitkách proti výpovědi z nájmu lze řešiti předběžné otázky.

Stavební ruch.

Užívání bytu v rodinném domě čekatelem jest nájemním poměrem podle § 1090 obč. zák. Vypovídající strana nemusí již ve výpovědi udati a opodstatniti výpovědní důvody podle § 52 nařízení ze dne 19. července 1923, čís. 160 sb. z. a n. Udá-li pak vypovídatel vzhledem k námitce vypovězeného, že jest k výpovědi třeba určitých důvodů, konkrétní důvody a opodstatní je, může vypovězený v rámci své včas vznesené námitky zaujati k tomuto přednesu stanovisko a prováděje námitky včas vznesené, přednésti nové okolnosti a průvody.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1929, R I 917/29.)

Výpověď stavebního družstva čekateli z bytu procesní soud první stolice k námitkám žalovaného zrušil. Důvody: Soudu bylo především řešiti otázku, zda vypovídající družstvo jest oprávněno vypověděti žalovaného bez udání důvodů nebo udávajíc důvody jen povšechně, či zda musí důvody výpovědi specifikovati a rozvésti. K tomu jest uvážiti: Podle souhlasného přednesu stran byl dům vystavěn se státní zárukou podle zákona čís. 35/23 sb. z. a n. a jest žalovaný čekatelem v tomto domě ve smyslu § 2 (4) prov. nař. 160/23 sb. z. a n. Vztahují se proto na poměr mezi žalujícím družstvem a žalovaným ustanovení zákona čís. 35/23 a prováděcího nařízení čís. 160/23 zejména ustanovení § 2 (4) a § 52 prov. nař. čís. 160/23. Podle § 2 (4) citovaného nařízení jest čekatel zároveň nájemníkem. Podle § 52 nesmí majitel domu (obecně prospěšné družstvo) vypověděti nájemníky, pokud plní povinnosti z nájemní smlouvy a členské povinnosti předepsané stanovami. Tento § obmezuje podle svého jasného doslovu vypovídací volnost majitele domu, dopouští výpověď jen ze zvláštních důvodů, to jest jen v případě, že nájemník porušil povinnosti, převzaté smlouvou nájemní nebo uložené mu stanovami. Tyto důvody jsou podmínkou, bez nichž vlastník domu nemůže dáti účinně výpověď, a jest proto v každém